

Informe de seguiment

Protocol per a la prevenció, la detecció i l'actuació contra la violència masclista que afecti el col·lectiu d'estudiants

Març del 2018

En compliment de l'article 10è del *Protocol per a la prevenció, la detecció i l'actuació contra la violència masclista que afecti el col·lectiu d'estudiants*, aprovat pel Consell de Govern el 15 de maig de 2015, la Unitat d'Igualtat presenta el primer informe sobre l'activitat duta a terme des d'aleshores. Aquest article especifica el següent:

"10. Avaluació i seguiment

10.1. Cada dos anys, la Unitat d'Igualtat elevarà un informe al rector o rectora sobre l'activitat duta a terme, mantenint, en tot cas, la confidencialitat de les persones afectades.

Així mateix, la Unitat d'Igualtat revisarà amb una periodicitat anual tots els expedients informatius i disciplinaris tramitats amb motiu de les conductes relacionades en aquest protocol, per fer-ne un seguiment adequat i, si escau, proposar l'adopció de les mesures preventives i correctores escaients."

L'informe presentat cobreix el període comprès entre gener de 2014 i març de 2018, incloent així les actuacions dutes a terme també amb anterioritat a la data d'aprovació del protocol. L'informe inclou tant les consultes com les denúncies, així com les mesures disciplinàries, les intervencions pedagògiques i les mesures d'acompanyament que s'han establert. Així mateix, detalla les activitats de prevenció i sensibilització dutes a terme en aquest període. Donat que es tenia previst aprovar un nou protocol per integrar els tres col·lectius de la comunitat universitària i incorporar la lluita contra la LGBTifòbia, l'avaluació sobre l'efectivitat del protocol es va allargar uns mesos més.

Nombre i tipus de denúncies i consultes

En el període comprès entre gener de 2014 i març de 2018 la Unitat d'Igualtat ha rebut un total de set denúncies, com es detalla en el quadre-resum. Previ a l'aprovació del protocol, es van rebre dues denúncies. En un cas (denúncia per comentaris sexistes) es va realitzar una intervenció pedagògica amb els denunciats i en l'altre cas (denúncia per agressió física) es va incoar un expedient informatiu i un expedient disciplinari que va imposar l'expulsió permanent de l'estudiant denunciat. Es va acompanyar la denunciant durant la instrucció de l'expedient informatiu i durant la seva declaració en el judici penal, ja que tenia dificultats amb la llengua i disposava de poc suport en el seu entorn més immediat al trobar-se d'Erasmus a la UPF. En ambdós casos, les denunciants eren dones estudiants i els denunciats homes estudiants.

Un cop aprovat el protocol, des del maig de 2015, s'han presentat cinc denúncies però el protocol tan sols s'ha activat en dues ocasions. En el primer cas, sent la denunciant una estudiant i el denunciat un professor (per un presumpte assetjament sexual i per abús verbal), es va incoar un expedient informatiu i un expedient disciplinari (per abús verbal) que va imposar una amonestació per falta lleu. En el segon cas (per presumptes conductes intimidatòries que podrien ser constitutives d'assetjament sexual), també implicant una estudiant com a denunciant i un PDI com a denunciat, es va incoar un expedient informatiu però es va decidir no seguir amb un expedient disciplinari ja que la Comissió contra la Violència Masclista, després de la instrucció del cas, va decidir que es tractava d'una situació en què, tot i no ser constitutiva de falta o delictes, si no s'actués podria acabar sent-ho. Així doncs, si bé està prevista, en aquest supòsit, la mediació amb caràcter voluntari, tal mesura no era possible en aquest cas degut a la posició asimètrica de les parts implicades. Es va considerar que la finalitat de la mediació, és a dir, la presa de consciència i reflexió per part del denunciat sobre la seva conducta inadequada, havia estat assolida mitjançant la instrucció.

En una altra ocasió, malgrat no poder-se activar el protocol perquè l'estudiant denunciant no pertanyia a la UPF, es va decidir igualment obrir un expedient informatiu partint de les conclusions de la investigació realitzada per la universitat estrangera on el denunciat, estudiant de la UPF, hauria comès presumptament una agressió sexual mentre estava d'Erasmus. Tot i que es va iniciar la fase d'instrucció, la reclamació interposada pel denunciat a la universitat estrangera ha comportat la suspensió del procediment iniciat a la UPF.

En aquest període, hi ha hagut dues denúncies més que no han donat lloc a l'activació del protocol malgrat la gravetat dels fets (agressió sexual per part d'estudiants homes a estudiants dones) per no donar-se l'àmbit d'aplicació territorial del protocol. Segons el protocol, en el seu article 3.c, "la conducta en qüestió s'ha de produir dins l'àmbit organitzatiu i/o de prestació de serveis de la Universitat, és a dir: Dins de qualsevol espai del campus o de les instal·lacions universitàries; O bé fora de les instal·lacions universitàries, sempre que els fets tinguin lloc en el marc d'una activitat o d'un servei organitzat per la UPF i es consideri que la integritat física o moral de la víctima està en perill, atesa la interacció quotidiana que puguin tenir ambdues persones amb motiu de l'activitat acadèmica." La Unitat d'Igualtat proposarà que el nou protocol elimini aquesta restricció de l'àmbit d'aplicació territorial.

Així mateix, en aquest període la Unitat d'Igualtat ha atès 13 consultes més relacionades amb conductes d'assetjament sexual o per raó de sexe. En els casos en què les consultes feien referència a comentaris i actituds masclistes, malgrat no haver-se presentat formalment denúncia, la Unitat d'Igualtat ha realitzat intervencions pedagògiques amb associacions d'estudiants o s'ha adreçat al deganat del professor corresponent perquè s'actui. En altres casos en què l'estudiant no ha volgut posar una denúncia o quan el protocol no era aplicable perquè l'agressor no era membre de la UPF, la Unitat d'Igualtat ha acompanyat igualment les estudiants demanant adaptacions curriculars a la seva facultat (endarreriment del lliurament de treballs o no penalització de les faltes d'assistència) i les ha derivat, quan així ho han volgut elles, al servei gratuït d'atenció psicològica que té conveniat amb l'entitat CONEXUS (Programa PUC - Programa per a les universitats contra la violència masclista). També se les ha acompanyades personalment a una assessoria jurídica externa gratuïta proporcionada per l'entitat Dones Juristes a dones en situació de violència masclista.

En aquest període, la Unitat d'Igualtat no ha rebut cap consulta ni queixa per LGBTIfòbia.

Casos	Data	Tipus d'assetjament denunciat	Denunciant (totes dones)	Denunciat (tots homes)	Activació del protocol i resolució
#1	2014	Assetjament ambiental per raó de sexe (comentaris sexistes)	Estudiant	Estudiants (dos)	Previ a l'aprovació del protocol per a estudiants. Es realitza una intervenció pedagògica amb els estudiants denunciats consistent en l'elaboració d'un diari de camp durant una setmana per identificar el sexisme quotidià i accepten realitzar una disculpa pública a la denunciada.
#2	2014	Agressió física	Estudiant	Estudiant	Previ a l'aprovació del protocol per a estudiants. S'incoa igualment un expedient informatiu i un expedient disciplinari. Resolució: Expulsió permanent del denunciat.
#3	2016	Abús verbal continuat i agressió sexual	Estudiant	Professor	S'activa el protocol. S'incoa un expedient informatiu pels dos tipus de conductes denunciades. S'incoa un expedient disciplinari per abús verbal reiterat. Resolució: Amonestació per falta lleu.
#4	2016	Agressió sexual	Estudiant	Estudiant	No s'activa el protocol perquè no es compleix l'àmbit d'aplicació territorial del protocol (els fets ocorren en un domicili privat). S'activen no obstant mesures cautelars (canvi de grup de classe i adaptació curricular) així com es fa derivació al servei d'atenció psicològica conveniat amb CONEXUS.
#5	2016	Agressió sexual	Estudiant	Estudiant	No s'activa el protocol perquè no es compleix l'àmbit d'aplicació territorial del protocol (els fets ocorren en una festa fora de la UPF). S'activen no obstant mesures cautelars (canvi de grup de classe i adaptació curricular).
#6	2017	Agressió sexual	Estudiant (universitat estrangera)	Estudiant	Malgrat que no es pot activar el protocol perquè no es compleix l'àmbit d'aplicació territorial (els fets ocorren en una universitat estrangera), a partir de la investigació realitzada per l'altra universitat, s'incoa un expedient informatiu. Resolució: Fase d'instrucció encara en curs.
#7	2018	Assetjament sexual (conductes intimidatòries com ara mirades i apropaments)	Estudiants	Professor	S'activa el protocol. Es va convocar la Comissió Permanent contra la Violència Masclista. Es va obrir un expedient informatiu.

Actuacions en l'àmbit de la prevenció i serveis de suport

La Unitat d'Igualtat de la UPF organitza al llarg de l'any tres "Setmanes de la Igualtat" per sensibilitzar el conjunt de la comunitat universitària: al voltant del 8 de març, Dia Internacional de les Dones; al voltant del 17 de maig, Dia Internacional contra la LGBTIfòbia; i el 25 de novembre, Dia Internacional per a l'eradicació de la violència contra les dones. Les activitats divulgatives i formatives dirigides als tres col·lectius de la comunitat universitària que s'han realitzat en els darrers anys poden consultar-se aquí:

<https://www.upf.edu/web/igualtat/activitats-de-sensibilitzacio>

Així mateix, s'han repartit **tríptics informatius** a l'estudiantat sobre com actuar si es pateix o es té coneixement d'una situació de violència masclista i LGBTIfòbia i s'han fet pòsters amb la mateixa informació que s'han col·locat a les portes dels lavabos.

Per una universitat lliure de violència masclista i LGBTIfòbia

LA UNIVERSITAT POMPEU FABRA:

- 1 Està fermament compromesa amb la igualtat efectiva de dones i homes i amb la diversitat sexual.
- 2 No tolera actituds i comportaments contraris a la llibertat, la dignitat i la integritat física i psíquica dels membres de la comunitat universitària o de les persones vinculades d'alguna manera a la Universitat.
- 3 Vetlla per assegurar que la Universitat sigui un espai segur i lliure de violència masclista i LGBTIfòbia.
- 4 Treballa per sensibilitzar la comunitat universitària sobre la discriminació existent per raó de sexe, d'opció sexual, d'identitat o d'expressió de gènere.
- 5 Aplica una política preventiva i d'abordatge per protegir els membres de la comunitat universitària de l'assetjament sexual i per raó de sexe, i de qualsevol altra expressió de violència masclista, d'homofòbia i de transfòbia.
- 6 Disposa d'un protocol d'actuació contra l'assetjament i la discriminació per assegurar entorns d'estudi i de treball segurs i respectuosos per a totes les persones.
- 7 Facilita informació i formació tant al col·lectiu d'estudiants com al PAS i al PDI sobre els assumptes relacionats amb aquestes conductes no desitjades.
- 8 Arbitra procediments específics per vehicular les comunicacions i les denúncies, amb mesures disciplinàries severes davant de situacions provades d'assetjament i de discriminació.
- 9 Mitjançant la Unitat d'Igualtat, posa a disposició de les persones que hi estiguin interessades formularis de denúncia, tot garantint la confidencialitat, la protecció de dades i la celeritat del procediment d'investigació.
- 10 Mitjançant la Unitat d'Igualtat, ofereix serveis d'acompanyament per a les persones que han patit assetjament o discriminació.

#NIUNAMES #SIGUESOUIVULGUIS #ESTIMACOMVULGUIS

ERADICAR LA VIOLÈNCIA I LA DISCRIMINACIÓ ÉS COSA DE TOTES I TOTS!

upf. IGUALTAT =

Has patit o has presenciat alguna situació de violència o discriminació?
No estis sol/a. No calis: contacta amb la Unitat d'Igualtat

www.upf.edu/web/igualtat
@UPFIgualtat
igualtat@upf.edu

També s’han impartit diferents **sessions formatives** al PAS i al PDI sobre la detecció d’aquestes conductes i sobre el circuit d’atenció a les víctimes de què disposa la UPF. Algunes d’aquestes activitats formatives s’han impartit a través del projecte europeu *Universities Supporting Victims of Sexual Violence* (JUST/20147RDAP7AG7VICT77401), del qual la UPF és partner associat. Així mateix, s’han distribuïts pòsters a totes les unitats i serveis de la Universitat, per a ser penjats en espais visibles, **informant sobre el circuit d’atenció i denúncia**, explicant què fa la Unitat d’Igualtat i què poden fer els membres de la comunitat universitària si han patit o presenciat alguna situació de violència masclista o LGBTIfòbia.

Com actuar davant les conductes discriminatòries, violentes o d’assetjament sexual, per raó de sexe, d’orientació sexual, d’identitat de gènere o d’expressió de gènere

Què són la violència masclista i l’LGBTIfòbia?

Violència masclista: tipus de violència que s’exerceix sobre les dones pel fet de ser-ne. Pot produir-se en forma de violència física, psicològica o sexual. També comprèn qualsevol altra forma que sigui susceptible de lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones, incloent-hi les discriminacions, les burles o els insults destinats a menysprear o a desvaloritzar una dona o el conjunt de dones.

Assetjament per raó de l’orientació sexual, d’identitat de gènere o d’expressió de gènere (LGBTIfòbia): qualsevol comportament relacionat amb l’orientació sexual, la identitat de gènere o l’expressió de gènere d’una persona que tingui la finalitat o que provoqui l’efecte d’atacar contra la seva dignitat o la seva integritat física o psicològica o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molestat.

A la UPF, l’òrgan de referència per prevenir aquest tipus de conductes i actuar-hi és la Unitat d’Igualtat. Contacta-hi si has patit algun d’aquests greuges: no callis. I si has presenciat alguna d’aquestes conductes o n’has tingut coneixement, adreça’t també a la Unitat d’Igualtat. Eradicar la violència masclista, l’homofòbia, la bifòbia i la transfòbia és una responsabilitat col·lectiva.

Què fa la Unitat d’Igualtat

- Atendre les persones afectades de qualsevol dels tres col·lectius de la comunitat universitària (estudiants, PAS i PDI).
- Vehicular les comunicacions i les denúncies a través d’un protocol específic dirigit a la prevenció i a la solució dels conflictes en matèria de violència masclista, homofòbia, bifòbia i transfòbia, tot garantint la confidencialitat, la protecció de dades i la celeritat del procediment d’investigació.
- Proposar diferents serveis d’acompanyament a les persones afectades, incloent-hi l’atenció psicològica, tant si els fets s’han produït dins com fora de la Universitat.
- Organitzar campanyes de sensibilització i participar en la programació de cursos de formació per als tres col·lectius de la comunitat universitària.
- Participar en projectes interuniversitaris que tenen com a objectiu elaborar bones pràctiques en la lluita contra la violència sexual.
- Assessorar les associacions d’estudiants en l’elaboració dels seus protocols d’actuació.

Què pots fer tu

- Mostrar tolerància zero vers l’assetjament i la violència en qualsevol de les seves manifestacions.
- Fer saber a la persona afectada que no està sola i que el que ha passat no és culpa seva. Tenir cura en l’escolta i l’acompanyament.
- Abstenir-te d’emetre judicis sobre les persones o les accions i defugir estereotips i estigmatitzacions.
- Respectar les dificultats per expressar-se i per parlar que tingui la persona afectada.
- Informar la persona afectada de l’existència del protocol i derivar-la a la Unitat d’Igualtat i/o posar els fets en coneixement de la Unitat d’Igualtat.
- Assegurar-te que les persones al teu càrrec o que treballen amb tu coneixen l’existència del protocol i els recursos que ofereix la Universitat.

upf. IGUALTAT =

Contacta amb la Unitat d’Igualtat: igualtat@upf.edu o veu al 93 581 11 11
www.upf.edu/web/igualtat
Empaquetat amb el temps de la Ciutadania

USVreact

Partner associat del projecte USVreact
Universities Supporting Victims of Sexual
Violence (JUST/GA/H4/FP4/2010/27401)

S'ha posat a disposició de les dones de la comunitat universitària que hagin patit una situació de violència masclista un **servei d'acompanyament psicològic** a través de l'Associació CONEXUS. Aquest conveni establia inicialment la gratuïtat del servei per a les estudiants de la UPF, al marge que la violència s'hagués produït dins o fora de la Universitat. A partir del curs 2017-2018 la gratuïtat del servei s'ha estès a totes les dones de la comunitat universitària. Així mateix, el conveni amb aquesta entitat ha passat a incloure també la gratuïtat per a tota la comunitat universitària del Programa d'atenció a persones LGTBI en situacions de violència.

Finalment, pel tal de cobrir les despeses de matrícula i, de manera excepcional, altres tipus de despeses que puguin afectar la continuïtat en els estudis dels i de les estudiants que hagin patit les conseqüències de la violència masclista o per la discriminació per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere s'ha creat amb el **Fons d'Igualtat** de la UPF (acord del Consell de Govern del 13 de desembre de 2017), que dota de recursos per ajudar econòmicament estudiants en situació de violència masclista o LGTBIfòbia.